

Udenrigsministeriet

Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
	2022-11597	JTEU	4. maj 2022

EUU L 193 og L 194 – svar på spørgsmål 2 fra Søren Søndergaard (EL) stillet den 3. maj 2022 til udenrigsministeren.

Spørgsmål

Vil ministeren yde teknisk bistand til at udforme et ændringsforslag med tilhørende bemærkninger, der sikrer, at der skal afholdes en folkeafstemning forud for en evt. dansk tilslutning til vedtagelsen af en afgørelse i henhold til artikel 42 stk. 2 om oprettelsen af et fælles forsvar i EU.

Svar

Det bemærkes indledningsvis, at regeringen ikke er bekendt med, at der skulle være konkrete forslag fra medlemsstater eller EU-institutioner, der går i retning af at etablere et fælles forsvar i EU, jf. EU-traktatens artikel 42, stk. 2, 1. afsnit. Det bemærkes endvidere, at såfremt det mod forventning måtte komme på tale at etablere et fælles forsvar, vil en sådan afgørelse skulle træffes med enstemmighed af Det Europæiske Råd, og det henstilles i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser, jf. EU-traktatens artikel 42, stk. 2, 1. afsnit.

Det bemærkes desuden, at der ikke i EU-traktaten er en nærmere definition af, hvad der forstås ved et fælles forsvar. Det fremgår imidlertid af art. 3, protokol nr. 38 til Lissabon-traktaten, at Lissabon-traktaten ikke indeholder bestemmelser om oprettelse af en europæisk hær.

Regeringen har allerede tilkendegivet, at regeringen ønsker en folkeafstemning, hvis det nogensinde skulle komme på tale at oprette en EU-hær, der indebærer, at det overlades til EU at udøve beføjelsen til at anvende militære magtmidler, jf. grundlovens § 19, stk. 2. En sådan

folkeafstemning vil endvidere følge af grundlovens § 20, hvis et flertal på fem sjettedele af folketingets medlemmer ikke opnås, men dog det til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og regeringen opretholder forslaget, jf. grundlovens § 20, stk. 2. Regeringen har videre tilkendegivet, at regeringen i øvrigt vil være imod et sådant forslag.

Med henblik på at understrege regeringens løfte om en eventuel kommende folkeafstemning er det indskrevet i pkt. 3.2 i de almindelige bemærkninger til forslag til lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet (L 193 som fremsat).

Det bemærkes hertil, at løftet om en eventuel fremtidig folkeafstemning er et politisk løfte, og at løftet ikke vil blive mere retligt bindende af at fremgå af lovteksten. Det skyldes, at et almindeligt flertal i Folketinget rent retligt til enhver tid vil kunne ændre loven. Det bemærkes i den forbindelse, at det løfte, der ligger til grund for den folkeafstemning, der afholdes den 1. juni i år, og som det fremsatte lovforslag vedrører, tilsvarende fremgår af bemærkningerne til det lovforslag fra 1993, hvorved Danmark tiltrådte Maastricht-Traktaten og Edinburgh-afgørelsen, som indførte de danske EU-forbehold. Det er derfor helt naturligt, at man nu på samme måde skriver et politisk løfte om en fremtidig folkeafstemning ind i bemærkningerne til lovforslaget om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet.

Regeringen kan på den baggrund ikke støtte et ændringsforslag som det, der spørges til. Et sådant ændringsforslag vil dog lovteknisk kunne udformes som anført nedenfor:

Ændringsforslag
til
**lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om
sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet (L 193)**

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af (...), tiltrådt af:...

1) Efter den foreslåede § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 2. Der skal afholdes en folkeafstemning forud for en eventuel dansk tilslutning til vedtagelsen af en afgørelse i henhold til artikel 42, stk. 2, om oprettelsen af et fælles forsvar i EU.«

De foreslåede §§ 2 og 3 bliver herefter §§ 3 og 4.

[Afholdelse af folkeafstemning, hvis der træffes en afgørelse om oprettelsen af et fælles forsvar i EU]

B e m æ r k n i n g e r
Til nr. 1

Med ændringsforslaget foreslås det fastsat som § 2 i lov om Danmarks deltagelse i det europæiske samarbejde om sikkerhed og forsvar ved at afskaffe EU-forsvarsforbeholdet, at der skal afholdes en folkeafstemning forud for en eventuel dansk tilslutning til vedtagelsen af en afgørelse i henhold til artikel 42, stk. 2, om oprettelsen af et fælles forsvar i EU.

Om oprettelsen af et fælles forsvar er der i EU-traktatens artikel 42, stk. 2, 1. afsnit (jf. også artikel 24, stk. 1), fastsat følgende:

”2. Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik omfatter gradvis udformning af en fælles EU-forsvarspolitik. Denne vil føre til et fælles forsvar, når Det Europæiske Råd med enstemmighed træffer afgørelse herom. Det henstiller i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelse.”

Der vil i forbindelse med et eventuel forslag, der måtte lægge op til at indføre et fælles forsvar, jf. EU-traktatens artikel 42, stk. 2, på baggrund af det konkrete påtænkte forslag skulle tages stilling til, om den foreslåede folkeafstemning vil kunne afholdes som en bindende folkeafstemning. Det bemærkes i den forbindelse, at såfremt et forslag om at oprette en EU-hær måtte indebære, at beføjelser, som efter grundloven tilkommer rigets myndigheder, overlades til EU, f.eks. beføjelsen til at anvende militære magtmidler, jf. grundlovens § 19, stk. 2, vil en dansk vedtagelse (gennemførelse) af en afgørelse herom kræve iagttagelse af proceduren i grundlovens § 20, stk. 2. Grundlovens § 20, stk. 2, indebærer, at et lovforslag om overladelse af beføjelser, som tilkommer rigets myndigheder, enten skal vedtages med et flertal på fem sjettedele af Folketingets medlemmer eller undergives en folkeafstemning efter reglerne i grundlovens § 42.

Hvis ikke et forslag om at oprette en EU-hær måtte indebære overladelse af beføjelser efter grundlovens § 20, vil en bindende folkeafstemning i givet fald vil skulle have hjemmel i grundlovens § 42, stk. 6, 2. pkt., hvoraf

det bl.a. følger, at forslag til de i grundlovens § 19 nævnte beslutninger (dvs. beslutninger om Folketingets samtykke til visse udenrigspolitiske handlinger, herunder indgåelse af visse traktater), der måtte være i lovs form, kan undergives folkeafstemning, hvis det ved særlig lov bestemmes, at sådan afstemning skal finde sted. Det vil i den forbindelse således navnlig skulle vurderes, om dansk tilslutning til traktatændringen vil kræve Folketingets samtykke efter grundlovens § 19.

Med venlig hilsen

Jeppe Kofod